

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

1 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 341 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 31.10. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ганна РЕБРОВА

©Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського, 2024

музики. Обидві країни мають багатий репертуар, що поєднує національні та західні традиції.

2. Освітні підходи: в обох країнах хорові диригенти отримують всебічну музичну освіту, але в Україні традиційно більше уваги приділяється роботі з національним хоровим репертуаром, тоді як у Китаї навчання більш орієнтоване на поєднання західної і китайської музики.

3. Міжнародна взаємодія: обидві країни активно беруть участь у міжнародних хорових конкурсах і фестивалях, що дозволяє вдосконалювати уміння та навички та розвивати міжнародні зв'язки.

Отже, диригентсько-хорова діяльність є універсальним механізмом, що інтегрує індивіда в культурний простір, забезпечуючи оптимальні умови для реалізації його творчого потенціалу, а свідомий вибір диригентсько-хорової спеціальності обумовлює активну діяльність здобувача освіти, спрямовану на систематичне опанування теоретичних знань та практичних навичок (Чжан Лу, 2016).

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартиненко, І. І. (2021). Вивчення української хорової музики в процесі фахової підготовки студентів з КНР. *Professional Art Education*, 2, 52-59.
2. Дін Сінь, Стоянова Т., & Цзінь Лулу (2015). Адаптація іноземних студентів в Україні. *Science and Education a New Dimension, Pedagogy and Psychology*, III (26), issue 50, 68-75.
3. Тарапата-Більченко, Л. (2018). Вища музична освіта України: виклики та стимули китайської освітньої міграції. *Вища освіта України*, 4, 62–68.
4. Чжан, Лу (2016). *Методичні засади диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи у загальноосвітніх навчальних закладах*. (Дис. ... канд. пед. наук). Київ, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

ЛІ ЦЗЯНЬЦЗЮНЬ,

здобувач другого (магістерського) рівня

Університет Ушинського

науковий керівник: Микола ФЕДОРЕЦЬ, кандидат пед. наук.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ТА ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

Вивчення джерел міжнародного наукового дискурсу стосовно аналізу, розробки та впровадження в процесі мистецької освіти, зокрема, загальної музичної освіти, компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу, доводить, що багато науковців, учителів мистецьких дисциплін закладів

загальної середньої освіти (ЗСО), керівників творчих мистецьких колективів, впевнені в доцільності та необхідності цього.

Відомо, що «поняття «компетентність» з'явилося у 50-тих роках минулого століття у працях Дж. Райлі. Науковець визначає це поняття як готовність до виконання професійних завдань» (Хавіна, 2011). У роботі учених Н. Батюк, М. Федорця, Хань Хуйюнь зазначено, що «компетентність означає не лише просте володіння інформацією, але системне, неперервне прагнення до відновлення знань з метою користування ними у визначених умовах» (Батюк, Федорець, Хань Хуйюнь, 2021). Науковці підкреслюють, що «компетентність пов'язана з гнучкістю та критичністю мислення, здібністю обирати найбільш оптимальні та ефективні рішення, а також здатністю виключати помилкові» (Там само).

Дослідниця Го Цзюнь стверджує, що «аналіз наукових та методичних робіт виявляє розбіжності у визначенні терміну «компетентність», а також уточнення споріднених понять «компетенція» і «компетентність» (Го Цзюнь, 2023, с. 47). У даному зв'язку С. Ковальова, нагадує, що «компетенція і компетентність – різні поняття». На думку ученої, компетенція є своєрідною суспільною нормою, вимогою, обумовленою відповідним колом професійних знань і навичок, які поєднують «способи діяльності, певний досвід» (Ковальова, 2013, сс. 64–65). Компетенція «не є характеристикою особистості». Такою вона може стати лише «в процесі засвоєння і рефлексії людини, перетворюючись у компетентність» (Там само).

З аналізу наукового дискурсу відомо, що наукове поняття компетентності з'явилося в працях дослідників у другій половині ХХ-го століття. В наш час воно визнається як «володіння людиною відповідною компетенцією, що включає особистісне ставлення до неї і до предмету діяльності» (Го Цзюнь, 2023, сс. 47-48). Сучасні учені зауважують, що сутністю цього терміну є сукупність взаємообумовлених фахових якостей та здобутків особистості, а саме: «знань, умінь, навичок, способів діяльності тощо, що задаються стосовно певного кола предметів і процесів, та є необхідними для продуктивної діяльності щодо них» (Там само). Також, науковці тлумачать поняття компетентності «як інтелектуальний, особистісно обумовлений досвід соціально-професійної життєдіяльності людини, який ґрунтується на знаннях» (Там само).

Поняття особистісно-орієнтованого підходу з'явилося в психолого-педагогічних науках відносно недавно, але його коріння сягають глибоко в історію педагогічної думки. Ідеї про необхідність індивідуального підходу до кожної дитини висловлювали видатні педагоги та учені минулого: Я. А. Коменський, Ж.-Ж Руссо, Д. Локк та ін., які підкреслювали важливість врахування вікових та індивідуальних особливостей кожної дитини, її темпів розвитку, інтересів і потреб.

Однак, термін "особистісно-орієнтований підхід" набув поширення лише у другій половині ХХ століття в контексті гуманізації освіти. Він став

відповіддю на критику традиційних методів навчання, які часто були спрямовані на звичайну передачу знань, а не на розвиток особистості учня. Явище особистісно-орієнтованого підходу досліджували багато відомих українських учених (І. Бех, Р. Гришкова, І. Зязюн, Ю. Олексін, О. Пехота, С. Саєнко, І. Скуратівський, В. Сухомлинський, К. Ушинський, В. Ягупов та ін.), сутність якого обумовлено педагогічною концепцією, що ставить у центр уваги особистість школяра, його потреби, інтереси та можливості. Дослідниця С. Саєнко трактує явище особистісно-орієнтованого підходу як «послідовне ставлення педагога до вихованця як до особистості, як до самосвідомого відповідального суб'єкта за власний розвиток і як до суб'єкта виховної взаємодії» (Саєнко, 2004).

На нашу думку, сьогодні цей підхід передбачає:

- індивідуалізацію навчання: кожен учень має отримувати освіту, адаптовану до його індивідуальних особливостей, згідно індивідуальної освітньої траєкторії;
- співпрацю учитель-учень: взаємовідносини між учителем і учнем будуються на основі довіри, взаємоповаги та партнерства;
- активну роль учня: учень не пасивний споживач знань, а активний суб'єкт навчального процесу;
- розвиток творчих здібностей дитини: створюються умови для самостійного мислення, творчості та самореалізації учня;
- орієнтацію на особистісний розвиток: метою навчання є не тільки засвоєння знань, але й розвиток особистісних якостей учня: самостійності, відповідальності, креативності, тощо.

Розглядаючи феномен компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу в галузі музичної освіти, зауважимо, що з давніх-давен відомо, що музика відіграє важливу роль у всебічному розвитку особистості. Вона допомагає учням в розкритті особистісного потенціалу, набутті загальної креативності, інтелектуального та емоційного розвитку, логічного мислення, комунікативних навичок. Музична освіта робить людину більш впевненою в собі, формує вміння співпрацювати з іншими.

Відомо, що загальна музична освіта відбувається в закладах ЗСО не тільки з ціллю навчити школярів гарно співати та/або грати на музичних інструментах. На думку багатьох учених різних країн (Н. Батюк, Ван Цзбінь, Го Цзюнь, Ден Юйжань, Т. Койчева, Н. Кьон, О. Лобова, Е. Манжос, О. Негребецька, Пань Сінюй, О. Реброва, О. Рудницька, Сюй Сінчжоу, М. Федорець, Хань Хуйюнь, Чжан Фан та ін.) її головною метою є розвиток музично-творчих здібностей дітей та підлітків, набуття культурної (ключової) компетентності та формування на цієї основі музичної культури, як складової духовної культури особистості. Йдеться про вмотивованість до практичного музикування, розуміння школярами художньої картини світу, набуття критичного мислення та музично-естетичного смаку, накопичення художньо-естетичного досвіду тощо.

Для того, щоб ефективно реалізувати компетентнісний, особистісно-орієнтований підхід в процесі загальної музичної освіти – на уроках музичного мистецтва та в час позаурочної творчої роботи в закладах ЗСО, майбутні учителі мають оволодіти певною сукупністю загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, а також відповідними знаннями та навичками. Їм потрібно мати глибокі знання з культурної картини світу, зокрема з національної та світової музики та методики її викладання; володіти навичками проектування та реалізації компетентнісних, інтерактивних особистісно-орієнтованих уроків та позаурочних творчих занять; уміти створювати творчо-мотивуюче середовище для навчання, виховання й розвитку школярів; знати та професійно використовувати інноваційні освітні та мистецько-педагогічні технології; оцінювати результати навчання учнів не лише за знаннями, а й за компетентностями та розвитком креативності.

Отже, належна підготовленість майбутніх учителів музики до реалізації компетентнісного, особистісно-орієнтованого підходу сьогодні є важливим завданням професійних мистецько-педагогічних закладів, тому, що вона сприяє підвищенню якості загальної середньої освіти, загальної музичної освіти, розвитку творчих здібностей школярів, формування у них культурної (ключової) компетентності та музичної культури, як важливого шляху до всебічного розвитку молоді в сучасних соціально-культурних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батюк Н., Федорець М., Хан Хуйюнь. (2021). Реалізація компетентнісного підходу в процесі загальної музичної освіти України та Китаю. *Педнауки*, Суми. №1., сс. 390-401.
2. Бех І.Д. (2003). Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. *Виховання особистості*. Навчально-методичний посібник: Кн. 2. Київ : Либідь. 344 с.
3. Го Цзюнь. (2023). *Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культурної компетентності школярів засобами інноваційних мистецьких технологій*. (Дис. докт. філос). ДЗ «Південноукраїнський Національний пед. університет імені К. Д. Ушинського». Одеса. 234 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17891/3/Go.pdf>
4. Ковальова С. (2013). Дидактична модель формування предметних компетентностей учнів на уроках музичного мистецтва. *Проблеми підготовки сучасного вчителя* : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини. Умань. № 8 (Ч. 1)., сс. 64-70.
5. Міхелі С. (2003). Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського як концептуальна основа особистісно орієнтованого підходу. Початкова школа. № 9, сс. 5-11.
6. Саєнко, С. (2004). Застосування особистісно-орієнтованого підходу на уроках англійської мови. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01009esa-8885.docx.html#:~:text>

7. Хавіна, І. (2016). Компетентнісний підхід, як педагогічна категорія у професійній підготовці бакалаврів з психології. *Педагогіка. формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. пр. Запоріжжя: КПУ. Вип. № 46 (99)., сс. 362-371. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/d47d01fc-226b-4f70-8f3f-702cd890c8ef/content>

8. Шевчук, А. (2020). Особистісно-орієнтоване навчання – один із важелів у формуванні сучасної особистості. URL: <https://naurok.com.ua/osobistisno-orientovane-navchannya---odin-iz-vazheliv-u-formuvanni-suchasno-osobistosti-210895.html>

Микола ФЕДОРЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри музичного мистецтва і хореографії

ЧЕНЬ ХАНЛЕЙ,

здобувач другого рівня вищої освіти

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ ДО МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В НОВИХ СОЦІАЛЬНО- КУЛЬТУРНИХ УМОВАХ

Сучасний аналіз міжнародного наукового дискурсу стосовно проблеми залучення учнів мистецьких шкіл (музичних шкіл, шкіл мистецтв тощо) до музично-естетичної культури демонструє сталу тенденцію глобального розвитку мистецької освіти, що «спрямована, з одного боку, на підтримку національних традицій, а з іншого, – на інтеграцію у європейський та світовий освітній простір» (Ляо Бін, 2021, с. 8). Означена тенденція, обумовлено необхідністю розв'язання питання музично-естетичного виховання нових покоління, що є важливим шляхом залучення до музично-естетичної культури молоді, у тому числі дітей та підлітків, що навчаються в мистецьких школах в умовах подальшого становлення постінформаційного суспільства та поглиблення глобалізаційних процесів.

Роботи учених доводять, що останніми десятиліттями на глобальному рівні посилюється «вплив засобів масової інформації на людину» (Го Цзюнь, 2022, сс. 86-89). Повсюдне поширення інтернет-мережи забезпечило необмежений та неконтрольований доступ дітей та підлітків «до музичного матеріалу різної якості, ... що надає великий, але не завжди позитивний вплив на розвиток музично-естетичних почуттів особистості» (Там само). Така ситуація вимагає своєчасного та більш інтенсивного здійснення музично-естетичної виховання молоді шкільного віку, зокрема учнів мистецьких шкіл, основною базою якого є найкращі твори національного та світового музичного мистецтва, що представляють класичну, народну та естрадну музику.

Підготовка естрадних співаків до концертної діяльності.....	80
Рябокін А.	
The scope of the lyrical soprano in Western-European operas of the nineteenth century.....	82
Чжан Юеян, Вороновська О.	
Твори сучасних китайських композиторів для двох фортепіано як самобутній напрямок у розвитку китайського фортепіанного ансамблю.....	85
Чжоу Лісі, Вороновська О.	
Особливості виконавської вокальної культури епохи бароко.....	88
Xie Zhouxiang	
Improving the performance skills of future bachelors in the process of learning to play the flute.....	91
Osadcha T., Wu Mengzi	
Methods of developing creative abilities of future music teachers in the process of conducting and choral training.....	94
Sun Yulai	
Formation of vocal competence of future bachelors using multimedia technologies.....	97
Ni Yuanxi	
Formation of vocal speech culture of future art school teachers.....	101
Liang Weihong	
Formation of stage and picture culture of future bachelors in the process of vocal training.....	104
Liu Zihan	
Artistic and creative potential of future bachelors in the process of vocal training: the essence of the concept.....	108
Levytska I., Li Dongjie	
Features of executive training of higher education acquires in the process of learning to play the saxophone.....	112
Іригіна С., Вишня О.	
Диригентсько-хорова підготовка майбутніх бакалаврів у закладах вищої освіти України та Китаю.....	116
Лі Цзяньцзюнь	
Актуальні аспекти підготовки майбутніх учителів музики до впровадження компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу.....	119
Федорець М., Чень Ханлей,	
Особливості залучення учнів мистецьких шкіл до музично-естетичної культури в нових соціально-культурних умовах.....	123
Фань Сіньюй, Федорець М.	
Формування художнього смаку як компонента музично-естетичної культури учнів мистецьких шкіл.....	126
Корнієнко М.	